

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการพัฒนาโปรแกรมการศึกษาสำหรับผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาล ด้วยรูปแบบการให้ประชาชนในชนบทมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ประกอบด้วยการดำเนินการดังนี้

1.1 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยในด้านต่าง ๆ ดังนี้

- 1) การส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาล
- 2) รูปแบบการให้ผู้ปกครองในชนบทมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา
(Participatory Rural Appraisal หรือ PRA)

1.2 การศึกษาในพื้นที่เกี่ยวกับสภาพและปัญหาชุมชนเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่ทั่วไป และสภาพการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาล ของผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย

1.3 การประมวลข้อมูลและสรุปปัญหาที่ต้องการแก้ไขอย่างเร่งด่วน 5 อันดับแรก โดยความเห็นชอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ

ขั้นที่ 2 การสร้างโปรแกรมการศึกษาสำหรับผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาล ด้วยรูปแบบการให้ประชาชนในชนบทมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา มีวิธีดำเนินการตามลำดับดังนี้

2.1 การกำหนดกรอบแนวคิดในการพัฒนาโปรแกรมการศึกษาสำหรับผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาล ด้วยรูปแบบการให้ประชาชนในชนบทมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา

2.2 การกำหนดกรอบแนวคิดและสาระสำคัญของโปรแกรมการศึกษาสำหรับผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาล ด้วยรูปแบบการให้ประชาชนในชนบทมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา

2.3 การสร้างเอกสารและสื่อประกอบการใช้โปรแกรมฯ ตามที่กำหนดไว้

2.4 การนำเอกสารและสื่อประกอบการใช้โปรแกรมที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบความถูกต้องตามหลักทฤษฎี ทั้งทางการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็ก วิทยุขนาด และรูปแบบการให้ประชาชนในชนบทมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา (PRA) แล้วนำมา ปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องเหมาะสม

ขั้นที่ 3 การทดลองใช้โปรแกรมการศึกษาสำหรับผู้ปกครองในการส่งเสริม พัฒนาการทางร่างกายของเด็กวิทยุขนาด ด้วยรูปแบบการให้ประชาชนในชนบท มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา มีวิธีการดำเนินการตามลำดับดังนี้

- 3.1 การกำหนดประชากรและคัดเลือกกรณีศึกษา
- 3.2 การสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.3 การดำเนินการทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 การตรวจสอบความสอดคล้องของข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเสนอผลการศึกษา

ขั้นที่ 4 การปรับปรุงและนำเสนอโปรแกรมการศึกษาสำหรับผู้ปกครองในการ ส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวิทยุขนาด ด้วยรูปแบบการให้ประชาชนในชนบท มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา มีวิธีการดำเนินการตามลำดับดังนี้

4.1 การนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงโปรแกรมการศึกษาสำหรับผู้ปกครอง ในการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวิทยุขนาด ด้วยรูปแบบการให้ประชาชนในชนบท มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา

4.2 การนำเสนอโปรแกรมการศึกษาสำหรับผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการ ทางร่างกายของเด็กวิทยุขนาด ด้วยรูปแบบการให้ประชาชนในชนบทมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา ฉบับสมบูรณ์

ขั้นที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ซึ่งประกอบด้วยวิธีการดำเนินการดังนี้

1.1 การรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน ด้วยวิธีการดังนี้ คือ

1.1.1 การศึกษา ค้นคว้า รวบรวมความรู้และทฤษฎีต่างๆ จากเอกสาร วารสาร ตำรา และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวิทยุขนาด

และรูปแบบการให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา (Participatory Rural Appraisal หรือ PRA)

1.1.2 การเก็บข้อมูลในชุมชนชนบทเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่ทั่วไป และสภาพการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาลของผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มเป้าหมายในชุมชนชนบท โดยมีวิธีการดังนี้

1) สร้างเครื่องมือศึกษาข้อมูลพื้นฐานในด้านสภาพชุมชนชนบทและนำเครื่องมือมาให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจและแก้ไขปรับปรุง

2) ดำเนินการเก็บข้อมูลพื้นฐานแบบมีส่วนร่วมโดยเข้าไปอาศัยอยู่ในหมู่บ้าน เพื่อศึกษาสภาพความเป็นอยู่ทั่วไปของชุมชนชนบทที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาลโดยผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย ใช้เวลาดำเนินการ 12 สัปดาห์

บุคคลที่เป็นแหล่งข้อมูล เช่น

- ผู้นำชุมชน
- ผู้ปกครองเด็กวัยอนุบาลซึ่งเป็นชาวบ้านทั่วไปที่มีระดับการศึกษา และฐานะทางเศรษฐกิจต่าง ๆ กัน
- อาสาสมัครสาธารณสุขมูลฐาน

ฯลฯ

1.2 การประมวล และวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลมาประมวล และวิเคราะห์ โดยจัดแยกข้อมูลสภาพและปัญหาการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาลที่พบออกตามประเด็นสำคัญๆ คือ

- ด้านอาหารและโภชนาการ
 - ด้านการป้องกันโรคและการรักษาพยาบาล
- ตลอดการเฝ้าระวังความพิการ
- ด้านการดูแลที่อยู่อาศัย เครื่องใช้ เครื่องนุ่งห่ม
 - ด้านการรักษาความสะอาดของร่างกาย
 - ด้านการพักผ่อนนอนหลับ
 - ด้านการออกกำลังกาย

1.3 การให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ และนำปัญหามาเป็นกรอบเนื้อหาในโปรแกรมฯ ผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์หรือมุตให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเกี่ยวกับสภาพปัญหาต่าง ๆ ที่พบในชุมชนเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาล และนำข้อเสนอแนะ และความคิดเห็นต่างๆ ของผู้ทรงคุณวุฒิต่อปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนชนบทเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาลมาประกอบในการนำปัญหาดังกล่าวมากำหนดเป็นแนวทางในการสร้างโปรแกรมการศึกษาสำหรับผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาล ด้วยรูปแบบการให้ประชาชนในชนบทมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา

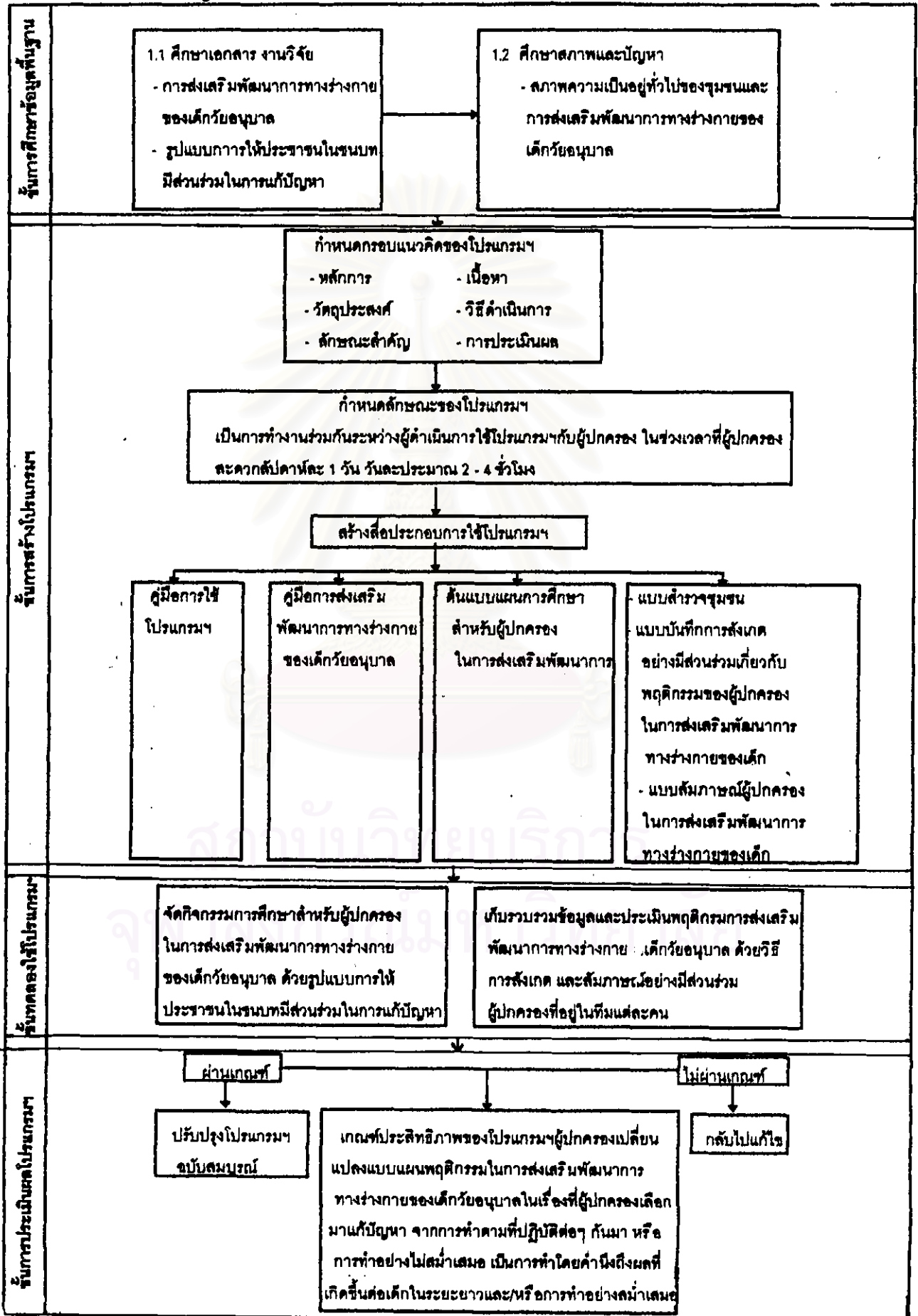
ขั้นที่ 2 การสร้างโปรแกรมการศึกษาสำหรับผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาล ด้วยรูปแบบการให้ประชาชนในชนบทมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา มีวิธีดำเนินการตามลำดับดังนี้

ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

2.1 กำหนดกรอบแนวคิดในการพัฒนาโปรแกรมฯ ดังแสดงไว้ในแผนภูมิข้างล่างนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวคิดในการพัฒนาโปรแกรมการศึกษาสำหรับผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาล ด้วยรูปแบบการให้ประชาชนในชนบทมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา

2.2 กำหนดกรอบแนวคิดและสาระสำคัญของโปรแกรมฯ

ประกอบไปด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ ลักษณะสำคัญ เนื้อหา วิธีดำเนินการ สื่อประกอบการใช้โปรแกรม และการประเมินผล โดยแสดงรายละเอียดดังนี้

ร่าง

โปรแกรมการศึกษาสำหรับผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาล ด้วยรูปแบบการให้ประชาชนในชนบทมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา

หลักการ

1. งานพัฒนาเด็กมีความเกี่ยวข้องกับบุคคลหลายฝ่าย ครอบครัวเป็นหน่วยของสังคมที่มีความสำคัญที่สุดต่อการหล่อหลอมพฤติกรรมที่ดีให้แก่เด็ก แต่ในทางปฏิบัติ พ่อแม่ หรือบุคคลต่าง ๆ ที่ทำหน้าที่ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กส่วนใหญ่ขาดการเตรียมตัว ทำให้การดูแลเอาใจใส่เด็กเป็นไปอย่างไม่ถูกต้อง หรือมีวิธีการเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสม ซึ่งในสภาพความเป็นจริงแล้ว งานพัฒนาเด็ก เป็นบทบาทหน้าที่ที่ผู้ปกครองจะต้องรับผิดชอบ ทั้งนี้เพราะ ผู้ปกครอง คือ ผู้ที่จะตอบได้ดีที่สุดว่า ต้องการให้ลูกหลานของตนพัฒนาไปในทิศทางใด และเป็นคนอย่างไร ซึ่งการพัฒนาใด ๆ ที่เกิดจากความตระหนักในความสำคัญของปัญหาที่จะต้องร่วมมือ ร่วมใจกันแก้ไข โดยผู้ปกครองของเด็กเอง ย่อมดำเนินไปได้อย่างเข้มแข็ง และถาวรกว่าการพัฒนาที่บุคคลภายนอกไปจัดให้

2. งานพัฒนาใด ๆ โดยเฉพาะงานพัฒนาเด็ก อีกทั้งการพัฒนาทางร่างกายของเด็กนั้น ได้รับอิทธิพลต่าง ๆ จากบุคคลที่ให้การอบรมเลี้ยงดู ซึ่งงานพัฒนาใด ๆ ที่มาจากสำนึกและความรู้สึกเป็นเจ้าของแล้ว จะส่งผลให้งานพัฒนานั้นดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และอย่างต่อเนื่อง การจัดกิจกรรมเพื่อช่วยให้ผู้ปกครองได้ตระหนักในความสำคัญของบทบาทหน้าที่ของตน และดำเนินการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กของตน โดยเน้นให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา เพื่อให้ความรู้สึกเป็นเจ้าของ จึงเป็นยุทธวิธีสำคัญที่ช่วยให้งานพัฒนาเด็กเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและอย่างต่อเนื่อง

วัตถุประสงค์ของโปรแกรมฯ

เพื่อกระตุ้นให้ผู้ปกครองเกิดความตระหนักเกี่ยวกับความสำคัญของปัญหาในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก และการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาล และสามารถใช้ประโยชน์จากความรู้ที่ประมวลมาในการวางแผนแก้ปัญหา ตลอดจนไปถึงการติดตามแก้ปัญหาจนบรรลุผล รวมไปถึงสามารถใช้ทักษะกระบวนการเรียนรู้ที่ได้ ไปแก้ปัญหาพัฒนาการเด็กในด้านอื่น ๆ รวมทั้งยังเป็นการกระตุ้นให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กวัยอนุบาลให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นอยู่ของท้องถิ่นชนบทของตน

ลักษณะของโปรแกรมฯ

การศึกษาสำหรับผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาล ด้วยรูปแบบการให้ประชาชนในชนบทมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา ผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมการประชุมจำนวน 5 ครั้ง ใช้เวลาดำเนินการทั้งสิ้น 10 สัปดาห์ในวันเวลาที่ผู้ปกครองสะดวก วันละประมาณ 2-3 ชั่วโมง (วัน เวลา และสถานที่ยึดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม) ประกอบด้วยกิจกรรมดังนี้

- 1) กิจกรรมการประชุมครั้งที่ 1 การระบุปัญหา เป็นการพูดคุยถึงปัญหาสุขภาพทางร่างกายของบุตรหลานของผู้ปกครองว่ามีอะไรบ้าง ผู้ปกครองระบุปัญหา และหาข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาที่ได้รับรู้ไว้ ด้วยการเดินสำรวจชุมชน
- 2) กิจกรรมการประชุมครั้งที่ 2 ผู้ปกครองนำข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาสุขภาพของเด็กวัยอนุบาลที่ได้จากการเดินสำรวจชุมชนมาเสนอในที่ประชุม ทำแผนที่และตาราง แสดงจำนวนเด็กที่เป็นปัญหา และจัดลำดับความสำคัญของปัญหา โดยเลือกปัญหาที่ต้องการแก้ไขเป็นอันดับแรก และการสัมภาษณ์ผู้ปกครองผู้อาวุโสในหมู่บ้านเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูในสมัยรุ่นยาย รุ่นแม่ และรุ่นลูก
- 3) กิจกรรมการประชุมครั้งที่ 3 นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ปกครองและผู้อาวุโสในหมู่บ้านเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูในสมัยรุ่นยาย รุ่นแม่ รุ่นลูก มาพูดคุยกัน ทำตารางเปรียบเทียบความแตกต่างในการอบรมเลี้ยงดูทั้ง 3 รุ่น และทำตารางเวลาเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน เพื่อให้เห็นสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างชัดเจนขึ้น ผู้ปกครองระดมสมองหาแนวทางการแก้ปัญหา และวางแผนการแก้ปัญหา
- 4) กิจกรรมการประชุมครั้งที่ 4 เป็นหารพูดคุยถึงการดำเนินการแก้ปัญหา การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็ก ปัญหาที่พบ และผู้ปกครองวางแผนแก้ปัญหาต่อไป
- 5) การจัดกิจกรรมการประชุมครั้งที่ 5 เป็นการพูดคุยถึงการดำเนินการแก้ปัญหา ปัญหาที่พบ และการทำแผนภูมิประมวลผลการดำเนินงานทั้งหมดของผู้ปกครองและความต้องการในการดำเนินการแก้ปัญหาเรื่องต่อไป

เนื้อหาของโปรแกรมฯ

วิธีการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาลใน 6 ด้าน

1) ด้านอาหารและโภชนาการ	2) ด้านการรักษาพยาบาลและการป้องกันโรค
	ตลอดจนการเฝ้าระวังความพิการ
3) ด้านการดูแลที่อยู่อาศัย เครื่องใช้ เครื่องนุ่งห่ม	4) ด้านการรักษาความสะอาดของร่างกาย
5) ด้านการพักผ่อนนอนหลับ	6) ด้านการออกกำลังกาย

การเลือกเนื้อหาในการให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาล จำเป็นต้องครบทุกหัวข้อ โดยขึ้นอยู่กับสภาพปัญหาของแต่ละชุมชน ตลอดจนความสนใจและความต้องการของผู้ปกครองในชุมชนนั้น ๆ

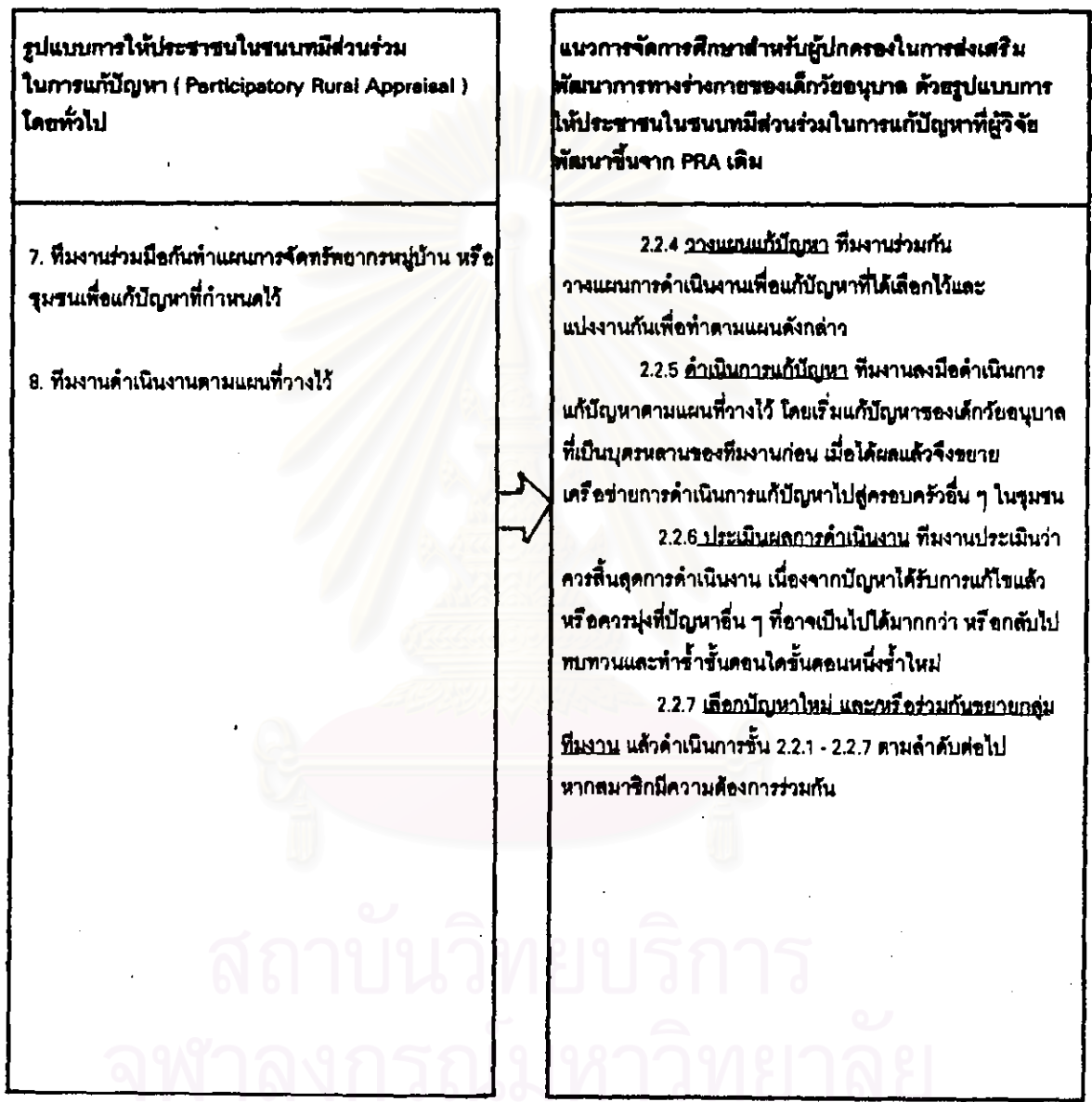
วิธีดำเนินการ

การจัดการศึกษาสำหรับผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาล ด้วยรูปแบบการให้ประชาชนในชนบทมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา ประกอบด้วยวิธีการหลักที่ปรับมาจากรูปแบบการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาโดยทั่วไป เพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะของงานส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาลในชุมชนชนบทของตน ดังแสดงในแผนภูมิ ดังนี้

แผนภูมิที่ 2 แสดงแนวทางการจัดการศึกษาสำหรับผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาล ด้วยรูปแบบการให้ประชาชนในชนบทมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา ที่ผู้วิจัยพัฒนามาจากรูปแบบการให้ประชาชนในชนบทมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา (PRA) โดยทั่วไป

แผนภูมิที่ 2 (ต่อ) แสดงแนวทางการจัดการศึกษาสำหรับผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาล ด้วยรูปแบบการให้ประชาชนในชนบทมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา ที่ผู้วิจัยพัฒนามาจากรูปแบบการให้ประชาชนในชนบทมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา (PRA) โดยทั่วไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สื่อประกอบการใช้โปรแกรมฯ

1. คู่มือการใช้โปรแกรมฯ เป็นหนังสือที่ชี้แจงการใช้โปรแกรมอย่างละเอียด เพื่อช่วยให้ผู้ใช้โปรแกรมฯ สามารถใช้โปรแกรมได้อย่างถูกต้องเหมาะสม
2. คู่มือการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาล
3. ต้นแบบแผนการศึกษาสำหรับผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาล ด้วยรูปแบบการให้ประชาชนในชนบทมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา
4. เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่
 - 4.1 แบบสำรวจชุมชน
 - 4.2 แบบบันทึกการสังเกตอย่างมีส่วนร่วมเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาล
 - 4.3 แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาล

การประเมินผล

เนื่องจากข้อมูลเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาล ของผู้ปกครอง เป็นข้อมูลเชิงคุณลักษณะ จึงกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพของโปรแกรมฯ โดยการให้เกณฑ์เชิงคุณลักษณะดังนี้ ภายหลังจากเข้าร่วมโปรแกรมฯ ผู้ปกครองมีการเปลี่ยนแปลงแผนพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาล ในเรื่องที่คุณปกครองเลือกมาแก้ปัญหา จากการทำตามที่ปฏิบัติต่อ ๆ กันมา หรือ การทำอย่างไม่สม่ำเสมอ เป็นการทำให้คำนี้ถึงผลที่เกิดขึ้นต่อเด็กในระยะยาว และหรือ การทำอย่างสม่ำเสมอ

2.3 สร้างเอกสารและสื่อประกอบการใช้โปรแกรมฯ ตามที่กำหนดไว้ ได้แก่

- (1) คู่มือการใช้โปรแกรมการศึกษาสำหรับผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาล ด้วยรูปแบบการให้ประชาชนในชนบทมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา
- (2) คู่มือการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาล
- (3) ต้นแบบแผนการศึกษาสำหรับผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาล ด้วยรูปแบบการให้ประชาชนในชนบทมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา
- (4) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย
 - แบบสำรวจชุมชน
 - แบบบันทึกการสังเกตอย่างมีส่วนร่วมเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาล

- แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็ก

วัยอนุบาล

2.4 นำเอกสารและสื่อประกอบการใช้โปรแกรมที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความถูกต้องตามหลักทฤษฎี ทั้งทางการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาล และทางรูปแบบการให้ประชาชนในชนบทมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา แล้วนำมาแก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้องเหมาะสมต่อไป

ขั้นที่ 3 การทดลองใช้โปรแกรมการศึกษาสำหรับผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาล ด้วยรูปแบบการให้ประชาชนในชนบทมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองใช้โปรแกรมฯ ตามลำดับดังนี้

3.1 การกำหนดประชากรและการคัดเลือกกรณีศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ปกครองของเด็กวัยอนุบาลทั้งหมดในหมู่บ้านหนองกก หมู่ที่ 4 ตำบลพัฒนา อำเภอฟากน้ำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ในปีพ.ศ.2540 มีจำนวนทั้งสิ้น 39 คน

หมู่บ้านที่มีผู้ปกครองเป็นประชากรในการวิจัย มีคุณสมบัติดังนี้คือ

- 1) มีดัชนีที่แสดงถึงปัญหาการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็ก และปัญหาการพัฒนาชุมชน จากข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้านปีล่าสุด (กชช.2ค. พ.ศ.2537) ดังนี้
 - (1) เป็นหมู่บ้านที่มีเด็กมีภาวะทุพโภชนาการ 15% ขึ้นไป
 - (2) เป็นหมู่บ้านที่มีปัญหาด้านสุขภาพอนามัย ในระดับปานกลางขึ้นไป
 - (3) เป็นหมู่บ้านที่ชาวบ้านมีปัญหาคำถามรู้ความเข้าใจด้านสุขภาพอนามัยในระดับปานกลางขึ้นไป
 - (4) เป็นหมู่บ้านที่มีระดับการพัฒนาหมู่บ้าน มีระดับการพัฒนาอยู่ในระดับด้อยกว่าหมู่บ้านส่วนใหญ่

จากข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชช.2ค.) ของกรมการพัฒนาชุมชนพบว่า มีหมู่บ้านที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์จำนวน 127 หมู่บ้าน จากจำนวนหมู่บ้านในภาคใต้ทั้งหมด 7,496 หมู่บ้าน

2) ได้รับเลือกจากผู้ทรงคุณวุฒิทางการพัฒนาชนบทว่าเป็นหมู่บ้านที่มีคุณสมบัติที่เหมาะสมสำหรับการใช้โปรแกรม ซึ่งได้แก่คุณสมบัติดังต่อไปนี้

(1) มีผู้นำชุมชน เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เจ้าอาวาส ครูใหญ่ ฯลฯ ที่มีความกระตือรือร้น และเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาชุมชนของตน

(2) สมาชิกในชุมชนมีการรวมตัวอย่างเข้มแข็ง ร่วมแรงร่วมใจกันพัฒนาสภาพวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของตน

(3) เป็นหมู่บ้านที่มีเครือข่ายทางสังคมกับหมู่บ้านอื่น ๆ

กรณีศึกษา คือ ผู้ปกครองของเด็กวัยอนุบาล (3 - 6 ปี) ในบ้านหนองกก หมู่ที่ 4 ตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ในปีพ.ศ.2540 จำนวน 8 คน คัดเลือกตัวอย่างประชากร ที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ ดังนี้

(1) เป็นผู้ที่ต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานด้วยความสมัครใจ

(2) เป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีความอดทนในการทำงาน

(3) เป็นผู้ที่อยู่ในชุมชน และรู้เรื่องราวความเป็นไปในชุมชน

(4) เป็นผู้ที่ต้องการมีส่วนร่วมในการให้ความรู้ และประสบการณ์ของตนเองแก่ผู้อื่น และพร้อมที่จะรับความรู้และประสบการณ์ใหม่ ๆ

(5) เป็นผู้ที่มีใจกว้างกับการเปลี่ยนแปลง และนวัตกรรมใหม่ รับรู้ในความแตกต่างกันตามการเปลี่ยนแปลงของเวลา และนวัตกรรมที่แตกต่าง

3.2 การสร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลในการทดลองใช้โปรแกรมการศึกษาสำหรับผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาล ด้วยรูปแบบการให้ประชาชนในชนบทมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา ดังนี้

3.2.1 ลักษณะสำคัญของเครื่องมือเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล

เครื่องมือเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย

1) เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

1.1) แบบสำรวจชุมชน ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในด้านสภาพทั่วไปของชุมชน ซึ่งเป็นข้อมูลที่ช่วยให้ผู้วิจัยเข้าใจสภาพชีวิตความเป็นอยู่ สภาพภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ ประเพณี วัฒนธรรมของชุมชน การอบรมเลี้ยงดูเด็ก เป็นต้น แบบสำรวจชุมชนประกอบด้วย 4 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 สำหรับบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่เก็บข้อมูล และชื่อของผู้บันทึกข้อมูล

ส่วนที่ 2 สำหรับบันทึกข้อมูลด้านลักษณะภูมิศาสตร์ และสภาพความเป็นอยู่ทั่วไป ส่วนที่ 3 สำหรับการบันทึกข้อมูลด้านการอบรมเลี้ยงดูเด็ก (สภาพความเป็นอยู่ในหมู่บ้านที่สัมพันธ์กับการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาล) ส่วนที่ 4 สำหรับบันทึกข้อมูลด้านสภาพความเป็นอยู่ภายในบ้าน (ภาคผนวก ง หน้า 138)

1.2) แบบบันทึกการสังเกตอย่างมีส่วนร่วมเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้ปกครอง ในการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาล เพื่อใช้บันทึกข้อมูลที่รวบรวมได้ระหว่างการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 สำหรับบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ วันที่ เวลา และชื่อของผู้ให้ข้อมูล ส่วนที่ 2 สำหรับบันทึกข้อมูลที่ได้จากการสังเกต ส่วนที่ 3 สำหรับวิเคราะห์ดัชนีของข้อมูล ซึ่งเป็นค่าหลักแสดงลักษณะของข้อมูล (ภาคผนวก ง หน้า 141)

1.3) แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาล เพื่อใช้บันทึกข้อมูลที่รวบรวมได้ระหว่างการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ ประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ 4 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 สำหรับบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ วันที่ เวลา และชื่อของผู้ให้ข้อมูล ส่วนที่ 2 สำหรับบันทึกข้อมูลที่เป็นข้อความในการสัมภาษณ์ ส่วนที่ 3 สำหรับบันทึกข้อมูลที่เป็นคำตอบจากการสัมภาษณ์ ส่วนที่ 4 สำหรับวิเคราะห์ดัชนีของข้อมูล ซึ่งเป็นค่าหลักแสดงลักษณะของข้อมูล (ภาคผนวก ง หน้า 142)

2) เครื่องมือวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย

2.1) แบบสรุปบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาลของแต่ละครอบครัว สำหรับใช้บันทึกผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นเพื่อตั้งคำถามย่อยของการวิจัย ซึ่งได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกต และการสัมภาษณ์ ประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ 5 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 สำหรับบันทึกชื่อของผู้ให้ข้อมูล ส่วนที่ 2 สำหรับวิเคราะห์ดัชนีของข้อมูล ส่วนที่ 3 สำหรับบันทึกข้อค้นพบพฤติกรรมของผู้ปกครอง ส่วนที่ 4 สำหรับบันทึกปัญหาที่พบ ส่วนที่ 5 สำหรับบันทึกข้อมูลดิบสนับสนุน (ภาคผนวก ง หน้า 143)

2.2) แบบสรุปบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาลโดยรวม สำหรับใช้บันทึกผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นเพื่อตั้งคำถามของการวิจัย ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสรุปบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาลแต่ละครอบครัว ประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ 6 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 สำหรับบันทึกชื่อของสถานที่ที่เก็บข้อมูล ส่วนที่ 2 สำหรับบันทึกข้อมูลการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกาย

ของเด็กวัยอนุบาลที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้น ส่วนที่ 3 สำหรับบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งที่ผู้ปกครองต้องตระหนักเกี่ยวกับผลกระทบที่มีต่อพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาล ส่วนที่ 4 สำหรับวิเคราะห์ดัชนีของข้อมูล ส่วนที่ 5 สำหรับบันทึกข้อค้นพบทั่วไปในการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาลของผู้ปกครอง ส่วนที่ 6 สำหรับบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับประเด็นปัญหาที่พบ (ภาคผนวก ง หน้า 144)

2.3) แบบวิเคราะห์พฤติกรรมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาล เพื่อใช้บันทึกผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกตและสัมภาษณ์เกี่ยวกับพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาล ในเรื่องที่คุณเลือกมาแก้ปัญหา ประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 สำหรับบันทึกชื่อของผู้ให้ข้อมูล วัน เดือน ปี ที่ให้ข้อมูล ส่วนที่ 2 สำหรับผลการวิเคราะห์ข้อมูล ส่วนที่ 3 สำหรับวิเคราะห์ดัชนีที่แสดงลักษณะของข้อมูล (ภาคผนวก ง หน้า 145)

ทั้งนี้เครื่องมือเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยนี้ ทำหน้าที่เป็นสื่อประกอบการใช้โปรแกรมฯ ด้วยในเวลาเดียวกัน

3.2.2 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ มีดังนี้

- 1) ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยต่างๆ เกี่ยวกับวิธีการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ
- 2) สร้างกรอบความคิดของเครื่องมือบนพื้นฐานของข้อมูลและสาระในโปรแกรมฯ
- 3) สร้างแนวคำถามและดัชนีเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก และการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาลของผู้ปกครอง โดยแบ่งแนวคำถามและดัชนีออกเป็น 6 ด้าน คือ ด้านอาหารและโภชนาการ ด้านการป้องกันโรคและการรักษาพยาบาล ตลอดจนการเฝ้าระวังความพิการ ด้านการดูแลที่อยู่อาศัย เครื่องใช้ เครื่องนุ่งห่ม ด้านการรักษาความสะอาดของร่างกาย ด้านการพักผ่อนนอนหลับ และด้านการออกกำลังกาย
- 4) ดำเนินการออกแบบและสร้างเครื่องมือ
- 5) นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาในเรื่องของความครอบคลุมของเนื้อหา วัตถุประสงค์ ความเหมาะสมในการใช้ และโครงสร้างของภาษาและนำมาปรับปรุงแก้ไข
- 6) นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (try out) และปรับปรุงแก้ไขอีกครั้ง

3.3. การดำเนินการทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยแบ่งขั้นตอนในการทดลองใช้โปรแกรมและการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งเป็น 3 ระยะ เพื่อให้สอดคล้องกับขั้นตอนการใช้โปรแกรม ดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 การใช้โปรแกรมขั้นที่ 1 การเตรียมการและการเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน
ใช้เวลา 8 สัปดาห์

ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้คือ

1) กำหนดพื้นที่และเก็บข้อมูลพื้นฐานทั่วไป มีรายละเอียดดังนี้

1.1) กำหนดพื้นที่ที่จะดำเนินการทดลองการจัดกิจกรรมการศึกษา สำหรับผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาล ด้วยรูปแบบการให้ประชาชนในชนบทมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา คือ บ้านหนองกก หมู่ที่ 4 ตำบลพัฒนา อำเภอบรบือ จังหวัดนครราชสีมา

1.2) ดำเนินการเก็บข้อมูลพื้นฐาน 2 ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ 1 เดือนพฤษภาคม พ.ศ.2540 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลพื้นฐานแบบมีส่วนร่วม เกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่ทั่วไปของหมู่บ้านในด้านลักษณะภูมิประเทศจำนวนประชากร การประกอบอาชีพ ประเพณี และวัฒนธรรม ฯลฯ ผู้วิจัยเข้าไปในหมู่บ้านโดยการติดต่อกับบุคคลซึ่งเป็นผู้นำหมู่บ้าน และได้รับการยอมรับนับถือจากคนในหมู่บ้าน ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ผู้สูงอายุ และครู เป็นผู้ให้ข้อมูลเบื้องต้น และเป็นสื่อกลางในการประสานความสัมพันธ์ระหว่างผู้วิจัย กับชาวบ้าน เพื่อสร้างความคุ้นเคย และการยอมรับจากชาวบ้าน หลังจากนั้นผู้วิจัยกลับไปศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมจากเอกสารต่าง ๆ และกลับเข้าไปในหมู่บ้านอีกครั้ง

ครั้งที่ 2 เดือนมิถุนายน พ.ศ.2540 ผู้วิจัยเข้าไปสำรวจพื้นที่อีกครั้งหนึ่ง เพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่ของหมู่บ้านเพิ่มเติม

2) เลือกทีม และเก็บข้อมูลพื้นฐานเพื่อตั้งคำถามการวิจัย ใช้เวลา 10 สัปดาห์ มีรายละเอียดดังนี้

2.1) เลือกทีม ซึ่งประกอบด้วย ผู้วิจัย ครูโรงเรียนบ้านหนองกก จำนวน 2 คน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านจำนวน 1 คน และผู้ปกครองของเด็กวัยอนุบาลจำนวน 8 คน โดยการรับสมัครผู้ปกครองที่สนใจเข้าร่วมกิจกรรม และเป็นผู้ที่มี

คุณสมบัติตามเกณฑ์ ดังนี้

- (1) เป็นผู้ที่ต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานด้วยความสมัครใจ
- (2) เป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีความอดทนในการทำงาน
- (3) เป็นผู้ที่อยู่ในชุมชน และรู้เรื่องราวความเป็นไปในชุมชน
- (4) เป็นผู้ที่ต้องการมีส่วนร่วมในการให้ความรู้ และประสบการณ์ของตนเองแก่ผู้อื่น และพร้อมที่จะรับความรู้และประสบการณ์ใหม่ ๆ
- (5) เป็นผู้มีใจกว้างกับการเปลี่ยนแปลง และนวัตกรรมใหม่ รับรู้ในความแตกต่างกันตามการเปลี่ยนแปลงของเวลา และนวัตกรรมที่แตกต่าง

2.2) ดำเนินการเก็บข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้ปกครองที่เป็น
กรณีศึกษา เพื่อตั้งคำถามของการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลพื้นฐาน ตั้งแต่ต้นเดือนกรกฎาคมพ.ศ.2540 โดยอยู่กับครูในโรงเรียนบ้านหนองกก ซึ่งอยู่ในละแวกบ้านหนองกก ตำบลพัฒนา อำเภอพรพิน จังหวัดนครศรีธรรมราช ห่างจากบ้านหนองกก เป็นระยะทางประมาณ 1 กิโลเมตร

ผู้วิจัย และครู ได้เข้าไปในหมู่บ้าน และติดต่อพูดคุยกับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เพื่อขอทราบลักษณะการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยอนุบาลของผู้ปกครอง และลักษณะพฤติกรรมของผู้ปกครองที่อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านได้ปฏิบัติงานด้วย เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้น

จากนั้นผู้วิจัยได้เดินทางไป พบปะกับผู้ปกครองของเด็กวัยอนุบาล เพื่อสร้างความคุ้นเคย โดยใช้รถจักรยานยนต์เป็นพาหนะในการเดินทาง ทั้งนี้ในวันธรรมดาจะเข้าไปในช่วงเช้าเวลาประมาณ 6.00 น. - 8.00 น. ช่วงกลางวันเวลาประมาณ 11.00 น. - 14.00 น. และช่วงเย็นเวลา ประมาณ 16.00 น. - 18.00 น. โดยจะสลับเวลากันไปในแต่ละบ้าน และหากเป็นช่วงวันหยุด ผู้วิจัยจะอยู่ในหมู่บ้านทั้งวัน โดยพูดคุยกับผู้ปกครองเกี่ยวกับเรื่องทั่ว ๆ ไปในชีวิตประจำวันและการอบรมเลี้ยงดูเด็กของผู้ปกครอง เมื่อผู้วิจัยคุ้นเคยกับผู้ปกครองของเด็กวัยอนุบาลในบ้านหนองกกแล้ว จึงทำการรับสมัครผู้ปกครองที่สนใจเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาสำหรับผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาล ด้วยรูปแบบการให้ประชาชนในชนบทมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา โดยมีผู้ปกครองจำนวน 8 คน มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ และให้ความสนใจสมัครเข้าร่วมกิจกรรม เป็นแม่ของเด็กวัยอนุบาล

จากช่วงเดือนสิงหาคมเป็นต้นไป ผู้วิจัยได้เข้าไปสังเกต สัมภาษณ์ ผู้ปกครอง ทั้ง 8 บ้าน เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาล โดยเฉพาะเพื่อให้ได้ ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาลของผู้ปกครอง อย่างครอบคลุมในทุกๆ ประเด็น ผู้วิจัยได้จัดทำตารางเวลาการเยี่ยมบ้าน เพื่อบันทึกวัน เวลา และ กิจกรรมที่ทำในขณะเยี่ยมบ้าน โดยสลับเวลาการเยี่ยมในแต่ละบ้านให้ครบทั้งช่วงเช้า กลางวัน และช่วงเย็นรวมถึงการเข้าไปพักค้างคืนอยู่กับผู้ปกครองบ้านละ 1 ครั้งด้วย

ตารางที่ 1 แสดงบันทึกการเยี่ยมบ้าน

วัน เดือน ปี	เวลา	ผู้เข้าร่วม	กิจกรรม
เยี่ยมบ้าน ครั้งที่ 1			
12/7/40	10.00 น. - 12.00 น.	นางศุภ,นางอนงค์ (ครู), ผู้วิจัย	สร้างความคุ้นเคยและพูดคุยเรื่องทั่วไปในชีวิตประจำวัน
13/7/40	10.00 น.-11.30 น.	นางรัตน์, ยาย (แม่นางรัตน์) นางปัทมา (ครู), ผู้วิจัย	สร้างความคุ้นเคยและพูดคุยเรื่องทั่วไปในชีวิตประจำวัน
14/7/40	16.00 น.-17.30 น.	นางแดง, นางปัทมา, ผู้วิจัย	สร้างความคุ้นเคยและพูดคุยเรื่องทั่วไปในชีวิตประจำวัน
15/7/40	16.00 น.-17.00 น.	นางดา, นางปัทมา, ผู้วิจัย	สร้างความคุ้นเคยและพูดคุยเรื่องทั่วไปในชีวิตประจำวัน
15/7/40	17.00 น.-17.45 น.	นางพร้อม, นางปัทมา, ผู้วิจัย	สร้างความคุ้นเคยและพูดคุยเรื่องทั่วไปในชีวิตประจำวัน
16/7/40	16.15 น.-17.00 น.	นางประทุม, นางอนงค์, ผู้วิจัย	สร้างความคุ้นเคยและพูดคุยเรื่องทั่วไปในชีวิตประจำวัน
16/7/40	17.00 น.-17.45 น.	นางราตรี, นางปัทมา, ผู้วิจัย	สร้างความคุ้นเคยและพูดคุยเรื่องทั่วไปในชีวิตประจำวัน
17/7/40	16.00 น.-17.30 น.	นางนิล, นางอนงค์, ผู้วิจัย	สร้างความคุ้นเคยและพูดคุยเรื่องทั่วไปในชีวิตประจำวัน
เยี่ยมบ้าน ครั้งที่ 2			
24/7/40	14.00 น.-15.30 น.	นางศุภ,นางอนงค์ (ครู), ผู้วิจัย	สังเกตและพูดคุยเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กโดยทั่วไป
25/7/40	13.00 น.-14.00 น.	นางรัตน์, ยาย (แม่นางรัตน์) นางปัทมา (ครู), ผู้วิจัย	สังเกตและพูดคุยเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กโดยทั่วไป
26/7/40	10.00 น.-12.00 น.	นางประทุม, นางอนงค์, ผู้วิจัย	สังเกตและพูดคุยเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กโดยทั่วไป
26/7/40	13.30 น.-14.45 น.	นางราตรี, นางปัทมา, ผู้วิจัย	สังเกตและพูดคุยเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กโดยทั่วไป
26/7/40	15.00 น.-16.30 น.	นางนิล, นางอนงค์, ผู้วิจัย	สังเกตและพูดคุยเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กโดยทั่วไป
27/7/40	14.00 น.-16.00 น.	นางแดง, นางปัทมา, ผู้วิจัย	สังเกตและพูดคุยเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กโดยทั่วไป
28/7/40	10.00 น.-10.30 น.	นางดา, นางปัทมา, ผู้วิจัย	สังเกตและพูดคุยเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กโดยทั่วไป
29/7/40	11.15 น.-12.45 น.	นางพร้อม, นางปัทมา, ผู้วิจัย	สังเกตและพูดคุยเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กโดยทั่วไป
เยี่ยมบ้าน ครั้งที่ 3			
11/8/40	9.00 น.-9.30 น.	นางแดง, นางปัทมา, ผู้วิจัย	- สัมภาษณ์แม่เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กทั้ง 8 ด้าน ตามแนวคำถามที่เตรียมไว้ - สังเกตการป้อนอาหาร การดูแลเด็กระหว่างรับประทานอาหาร และระหว่างการอาบน้ำ
13/8/40	16.00 น.-17.30 น.	นางรัตน์, ยาย, นางอนงค์, ผู้วิจัย	
15/8/40	17.00 น.-18.30 น.	นางประทุม, นางอนงค์, ผู้วิจัย	- สัมภาษณ์แม่เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กทั้ง 8 ด้าน ตามแนวคำถามที่เตรียมไว้ - สังเกตการป้อนอาหาร การดูแลเด็กระหว่างรับประทานอาหาร และระหว่างการอาบน้ำ
16/8/40	16.00 น.-16.45 น.	นางพร้อม, นางปัทมา, ผู้วิจัย	
16/8/40	16.50 น.-17.30 น.	นางดา, นางปัทมา, ผู้วิจัย	

ตารางที่ 1 (ต่อ) แสดงบันทึกการเยี่ยมบ้าน

วัน เดือน ปี	เวลา	ผู้เข้าร่วม	กิจกรรม
24/7/40	8.00 น.-10.00 น.	นางศุภ, นางอนงค์, ผู้วิจัย	- สัมภาษณ์แม่เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กทั้ง ๕ ด้าน ตามแนวคำถามที่เตรียมไว้ - สังเกตการจัดเตรียมอาหาร และดูแลเด็กระหว่าง - การรับประทานอาหาร และการออกกำลังกายของเด็ก
24/8/40	11.00 น.-13.00 น.	นางราตรี, นางอนงค์, ผู้วิจัย	- สัมภาษณ์แม่เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กทั้ง ๕ ด้าน ตามแนวคำถามที่เตรียมไว้ - สังเกตการจัดเตรียมอาหาร การดูแลเด็กระหว่าง - การรับประทานอาหาร และการออกกำลังกายของเด็ก
28/8/40	16.00 น.-17.30 น.	นางนิศ, นางอนงค์, ผู้วิจัย	- สัมภาษณ์แม่เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กทั้ง ๕ ด้าน ตามแนวคำถามที่เตรียมไว้ - สังเกตการจัดเตรียมอาหาร การปรุงอาหาร และดูแลเด็ก ระหว่างรับประทานอาหาร ระหว่างการอาบน้ำ
เยี่ยมบ้าน ครั้งที่ 4 5/9/40	16.00 น.-18.00 น.	นางราตรี, นางอนงค์, ผู้วิจัย	- สัมภาษณ์การส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็ก ทั้ง ๕ ด้านเพิ่มเติม - สังเกตการดูแลเด็กระหว่างอาบน้ำและแปรงฟัน การแต่งกาย
6/9/40 7/9/40	16.00 น. ถึง 12.00 น.ของวันรุ่งขึ้น	นางรัตน์, นาย, ผู้วิจัย	- สัมภาษณ์การส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็ก ทั้ง ๕ ด้านเพิ่มเติม - สังเกตการจัดเตรียมอาหาร การปรุงอาหาร การดูแลเด็ก ระหว่างรับประทานอาหาร การนอนหลับพักผ่อน
12/9/40	19.00 น.-20.00 น.	นางแดง, นางปัทมา, ผู้วิจัย	- สัมภาษณ์การส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็ก ทั้ง ๕ ด้านเพิ่มเติม - สังเกตการดูแลเด็กในการนอนหลับพักผ่อน
14/9/40	9.00 น. 10.30 น.	นางดา, ผู้วิจัย	- สัมภาษณ์การส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็ก ทั้ง ๕ ด้านเพิ่มเติม - สังเกตการดูแลเด็กระหว่าง การอาบน้ำและแปรงฟัน
15/9/40	6.30 น.-7.30 น.	นางนิศ, นางอนงค์, ผู้วิจัย	- สัมภาษณ์แม่เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกาย ของเด็กทั้ง ๕ ด้าน ตามแนวคำถามที่เตรียมไว้ - สังเกตการดูแลเด็กระหว่างออกกำลังกาย
16/9/40	6.40 น. 7.20 น.	นางพร้อม, นางปัทมา, ผู้วิจัย	- สัมภาษณ์แม่เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกาย ของเด็กทั้ง ๕ ด้าน ตามแนวคำถามที่เตรียมไว้ - สังเกตการจัดเตรียมอาหาร การดูแลเด็กระหว่าง การรับประทานอาหาร
20/9/40	9.30 น. 11.00 น.	นางประทุม, ผู้วิจัย	- สัมภาษณ์การส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็ก ทั้ง ๕ ด้านเพิ่มเติม - สังเกตการดูแลเด็กระหว่างการรับประทานอาหาร การออกกำลังกายของเด็ก การอาบน้ำและแปรงฟัน
21/9/40	16.00น.-17.30 น.	นางศุภ นางอนงค์, ผู้วิจัย	- สัมภาษณ์การส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็ก ทั้ง ๕ ด้านเพิ่มเติม - สังเกตการดูแลเด็กระหว่างอาบน้ำและแปรงฟัน

3) นัดหมาย วัน เวลา และสถานที่ใช้ในการทำกิจกรรม รวมถึงการจัดสถานที่และการเตรียมอุปกรณ์ที่จะใช้ในระหว่างจัดกิจกรรม มีรายละเอียดดังนี้

3.1) ติดต่อกับผู้ปกครองของเด็กวัยอนุบาล ผู้วิจัยดำเนินการติดต่อกับผู้ปกครองของเด็กวัยอนุบาล ซึ่งเป็นแม่เด็กจำนวน 8 คน และสมาชิกในทีมงานคนอื่น ๆ ได้แก่ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน 1 คน และครูโรงเรียนบ้านหนองกก 2 คน โดยผู้วิจัยเข้าไปพบกับผู้ปกครองที่บ้าน เพื่อสอบถามถึงวัน เวลา สถานที่ที่ผู้ปกครองสะดวกและได้ตกลง วัน เวลา และสถานที่ในการประชุม เพื่อทำกิจกรรมร่วมกัน เป็นวันอาทิตย์ เวลาประมาณ 13.00 น. - 15.00 น. ณ ห้องเรียนชั้นอนุบาล โรงเรียนบ้านหนองกก ตำบลพัฒนา อำเภอพรพิน จังหวัดนครศรีธรรมราช (วัน เวลา และสถานที่ เปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม)

3.2) จัดเตรียมสถานที่ ผู้วิจัยได้จัดทำป้ายนิเทศ จัดโต๊ะ เก้าอี้และพื้นที่ให้มีความเหมาะสมสำหรับการจัดกิจกรรม รวมทั้งจัดเตรียมเครื่องมืออุปกรณ์ในการเก็บข้อมูลขณะจัดกิจกรรม ได้แก่ จัดเตรียมแนวคำถามเพื่อช่วยทำให้การประชุมดำเนินไปตามขั้นตอน หากสมาชิกยังไม่สามารถนำการประชุมกันเองได้ เครื่องเขียน เทปบันทึกเสียง และกล้องถ่ายรูป

ระยะที่ 2 การใช้โปรแกรมขั้นที่ 2 จัดกิจกรรมการศึกษาสำหรับผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาล และการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อตอบคำถามการวิจัย

ผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรม ตามขั้นตอนการดำเนินการใช้โปรแกรมฯ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยจัดกิจกรรม 5 ครั้ง ใช้เวลาดำเนินการ 10 สัปดาห์ เริ่มตั้งแต่วันที่ 12 ตุลาคม 2540 ถึงวันที่ 13 ธันวาคม 2540 กิจกรรมครั้งที่ 1 ใช้เวลา 1 สัปดาห์ กิจกรรมครั้งที่ 2 ใช้เวลา 2 สัปดาห์ กิจกรรมครั้งที่ 3 ใช้เวลา 3 สัปดาห์ กิจกรรมครั้งที่ 4 ใช้เวลา 2 สัปดาห์ กิจกรรมครั้งที่ 5 ใช้เวลา 2 สัปดาห์ รายละเอียดการจัดกิจกรรมแสดงไว้ในภาคผนวก ข หน้า 233

ระยะที่ 3 การเก็บรวบรวมข้อมูลหลังการทดลองใช้โปรแกรม เพื่อตอบคำถามของการวิจัย

เมื่อสิ้นสุดการทดลองผู้ปกครองยังคงบันทึกการส่งเสริมสุขภาพในช่องปากและฟัน ด้วยการแปรงฟัน และการรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ของเด็กวัยอนุบาลต่อไป และผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลแบบแผนพฤติกรรมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาล ในเรื่องที่ผู้ปกครองเลือกมาแก้ปัญหา ต่อไป ใช้เวลาทั้งสิ้น 2 สัปดาห์ จากนั้นผู้วิจัย

จึงได้ถอนตัวออกจากสนามและนำข้อมูลทั้งหมดที่ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวม มาวิเคราะห์ และตรวจสอบในด้านปริมาณของข้อมูลว่ามีความครบถ้วนและครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ตั้งไว้หรือไม่ ซึ่งพบว่า มีข้อมูลบางส่วนยังไม่ละเอียดชัดเจนเพียงพอสำหรับการวิเคราะห์ และสรุปผลได้ ผู้วิจัยจึงกลับเข้าไปในสนามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมในเดือนธันวาคม พ.ศ.2540

ตารางที่ 2 แสดงการเก็บรวบรวมข้อมูลในการดำเนินการใช้โปรแกรมการศึกษาสำหรับผู้ปกครอง ในการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาล ด้วยรูปแบบการให้ประชาชน ในชนบทมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา

ช่วงเวลา ในการเก็บข้อมูล	การดำเนินการใช้โปรแกรม	การเก็บรวบรวมข้อมูล
เดือน พ.ค.40 - ก.ย.40 (รวม 20 สัปดาห์)	ระยะที่ 1 การเตรียมการ	ระยะที่ 1 การเก็บรวบรวมข้อมูล พื้นฐานเพื่อตอบคำถามการวิจัย
เดือน พ.ค. 40 - มิ.ย.40 (รวม 8 สัปดาห์)	1) กำหนดพื้นที่ และเก็บข้อมูลพื้นฐาน	1.1) เก็บข้อมูลด้วยวิธีการสังเกต และ สัมภาษณ์บุคคลสำคัญในชุมชน 1.2) นำข้อมูลที่ได้จากการสังเกตและ สัมภาษณ์ บันทึกในแบบสำรวจชุมชน
เดือน ก.ค.40 - ก.ย.40 (รวม 10 สัปดาห์)	2) เลือกทีม และเก็บข้อมูลพื้นฐานเพื่อ ตั้งคำถามของการวิจัย	2.1) เก็บข้อมูลด้วยวิธีการสังเกต และสัมภาษณ์ผู้ปกครองที่เป็น กลุ่มเป้าหมาย 2.2) นำข้อมูลที่ได้จากการสังเกต บันทึกในแบบบันทึกการสังเกตอย่างมี ส่วนร่วมเกี่ยวกับพฤติกรรมของ ผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการ ทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาล 2.3) นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ บันทึกในแบบสัมภาษณ์ผู้ปกครอง ในการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกาย ของเด็กวัยอนุบาล

ตารางที่ 2 (ต่อ) แสดงการเก็บรวบรวมข้อมูลในการดำเนินการใช้โปรแกรมการศึกษาสำหรับผู้ปกครอง ในการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาล ด้วยรูปแบบการให้ประชาชน ในชนบทมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา

ช่วงเวลา ในการเก็บข้อมูล	การดำเนินการใช้โปรแกรม	การเก็บรวบรวมข้อมูล
<p>เดือน ต.ค.40 - ธ.ค.40 (รวม 10 สัปดาห์)</p> <p>12 ต.ค. 40 (1 สัปดาห์)</p> <p>19 ต.ค. 40 (2 สัปดาห์)</p> <p>2 พ.ย. 40 (3 สัปดาห์)</p> <p>22 พ.ย. 40 (2 สัปดาห์)</p> <p>6 ธ.ค. 40 (2 สัปดาห์)</p>	<p>ระยะที่ 2 การทดลองจัดกิจกรรม</p> <p>กิจกรรมการประชุมครั้งที่ 1</p> <p>กิจกรรมการประชุมครั้งที่ 2</p> <p>กิจกรรมการประชุมครั้งที่ 3</p> <p>กิจกรรมการประชุมครั้งที่ 4</p> <p>กิจกรรมการประชุมครั้งที่ 5</p>	<p>ระยะที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อตอบคำถามของการวิจัย</p> <p>1.1) เก็บข้อมูลด้วยวิธีการสังเกต พฤติกรรมของผู้ปกครองขณะอยู่ในระหว่างการจัดกิจกรรมการประชุม และ ขณะอยู่ที่บ้านหลังจากจัดกิจกรรม ในแต่ละครั้ง</p> <p>1.2) เก็บข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์ ผู้ปกครองขณะอยู่ที่บ้าน หลังจาก การจัดกิจกรรมในแต่ละครั้ง</p> <p>1.3) นำข้อมูลที่ได้จากการสังเกต มาบันทึกในแบบบันทึกการสังเกต อย่างมีส่วนร่วมเกี่ยวกับพฤติกรรมของ ผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการทาง ร่างกายของเด็กวัยอนุบาล</p> <p>1.4) นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ มาบันทึก ลงในแบบสัมภาษณ์ ผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการทาง ร่างกายของเด็กวัยอนุบาล</p>
<p>เดือน ธ.ค. 40</p> <p>13 ธ.ค. 40 - 27 ธ.ค.40 (2 สัปดาห์)</p>	<p>ระยะที่ 3 สิ้นสุดการทดลอง</p>	<p>ระยะที่ 3 การเก็บข้อมูล หลังการทดลองใช้โปรแกรมมา เพื่อตอบคำถามของการวิจัย</p> <p>1.1) เก็บข้อมูลด้วยวิธีการสังเกต และ สัมภาษณ์ผู้ปกครองขณะอยู่ที่บ้าน</p> <p>1.2) นำข้อมูลที่ได้จากการสังเกต มาบันทึกในแบบบันทึกการสังเกต อย่างมีส่วนร่วมเกี่ยวกับพฤติกรรมของ ผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการทาง ร่างกายของเด็กวัยอนุบาล</p>

ตารางที่ 2 แสดงการเก็บรวบรวมข้อมูลในการดำเนินการใช้โปรแกรมการศึกษาสำหรับผู้ปกครอง ในการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาล ด้วยรูปแบบการให้ประชาชน ในชนบทมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา

ช่วงเวลา ในการเก็บข้อมูล	การดำเนินการใช้โปรแกรม	การเก็บรวบรวมข้อมูล
		1.3) นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ มาบันทึก ลงในแบบสัมภาษณ์ ผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาล

3.4 การตรวจสอบความสอดคล้องของข้อมูล

3.4.1 การสร้างตารางตรวจสอบความสอดคล้องของข้อมูล

ผู้วิจัยสร้างตารางตรวจสอบความสอดคล้องของข้อมูล เพื่อตรวจสอบ ความแม่นยำและความน่าเชื่อถือของข้อมูล ดังนี้

1) ตารางตรวจสอบข้อมูลด้านแหล่งที่มาของข้อมูลเพื่อใช้ตรวจสอบโดย เปรียบเทียบข้อมูลที่ได้จากแหล่งที่มา หรือบุคคลในเรื่องเดียวกัน โดยแบ่งประเภทของข้อมูลและ แหล่งที่มาของข้อมูลในด้านเวลา สถานที่ บุคคลและเหตุการณ์ ซึ่งแหล่งเวลา หมายถึง หากข้อมูล ต่างเวลากันจะเหมือนกันหรือไม่ และแหล่งสถานที่ หมายถึง หากข้อมูลต่างสถานที่กันจะเหมือนกัน หรือไม่ และแหล่งบุคคล หมายถึง ถ้าบุคคลผู้ให้ข้อมูลเปลี่ยนไป จะเหมือนเดิมหรือไม่ (ภาคผนวก ง หน้า 146)

2) ตารางตรวจสอบข้อมูลด้านวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อใช้ตรวจสอบ ข้อมูลในเรื่องเดียวกัน ที่ได้มาด้วยวิธีการต่างกัน คือ การสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์แบบ ไม่เป็นทางการ และ/หรือเอกสารบันทึกต่าง ๆ และพิจารณาความสอดคล้องของข้อมูล (ภาคผนวก ง หน้า 147)

3.4.2 การดำเนินการตรวจสอบความสอดคล้องของข้อมูล

การตรวจสอบความสอดคล้องของข้อมูลในระยะที่ 1 ผู้วิจัยมีการตรวจสอบ ข้อมูลเป็นระยะ ๆ เพื่อให้มั่นใจได้ว่าข้อมูลที่ใช่ประกอบการวิเคราะห์ถูกต้อง โดยการตรวจสอบ ความสอดคล้องของข้อมูล ดังนี้

1) การตรวจสอบข้อมูลจากการสำรวจชุมชน ใช้วิธีการตรวจสอบด้านแหล่งที่มาของข้อมูลในด้านเวลา สถานที่ และบุคคล โดยจัดเก็บข้อมูลในเรื่องเดียวกัน แต่จากการเก็บข้อมูลในเวลา สถานที่ และบุคคลผู้ให้ข้อมูลที่แตกต่างกัน แล้วบันทึกลงในตารางตรวจสอบข้อมูลด้านแหล่งที่มาของข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความสอดคล้องของข้อมูล (ภาคผนวก ง หน้า 146)

2) การตรวจสอบข้อมูลด้านการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็ก วิทยาลัยของผู้ปกครอง ผู้วิจัยใช้การตรวจสอบข้อมูลด้านวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการที่ต่างกัน คือ การสังเกต การสัมภาษณ์ และ/หรือ จากเอกสารบันทึก เพื่อตรวจสอบข้อมูลที่ได้ในเรื่องเดียวกัน แต่จากวิธีการเก็บข้อมูลที่ต่างกันว่ามีความสอดคล้องและเชื่อถือได้ หรือมีความแตกต่างกันซึ่งต้องทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติม เช่น ข้อมูลด้านอาหารและโภชนาการ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง พบว่า เด็กไม่ชอบรับประทานผัก ชอบรับประทานแกงเผ็ด แกงส้ม โดยรับประทานเฉพาะเนื้อ พวกหมูทอด ไก่ทอด และจากการสังเกตการรับประทานอาหารของเด็ก พบว่า อาหารที่เด็กรับประทานในมื้อเย็นมีแกงไก่ โดยรับประทานเฉพาะเนื้อไก่คลุกกับข้าวและไข่ทอด จากการใช้วิธีการสัมภาษณ์ และการสังเกต พบว่า ข้อมูลที่ได้มีความสอดคล้องกัน จึงถือว่าข้อมูลที่ได้มีความเที่ยงตรงเชื่อถือได้ โดยผู้วิจัยใช้ตารางตรวจสอบข้อมูลด้านวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบ (ภาคผนวก ง หน้า 147)

การตรวจสอบความสอดคล้องข้อมูลในระยะที่ 2 และระยะที่ 3 ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

3) การตรวจสอบข้อมูลเกี่ยวกับแบบแผนพฤติกรรมของผู้ปกครอง ในการแก้ปัญหาโรคฟันผุของเด็กวัยอนุบาล ด้วยการแปรงฟัน และการรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ ผู้วิจัยใช้การตรวจสอบข้อมูลด้านวิธีการรวบรวมข้อมูล คือ ผู้วิจัยทำการรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการที่ต่างกัน คือ การสังเกต การสัมภาษณ์ และ/หรือ จากเอกสารบันทึก เพื่อตรวจสอบข้อมูลที่ได้ในเรื่องเดียวกัน แต่จากวิธีการเก็บข้อมูลที่ต่างกันว่ามีความสอดคล้องและเชื่อถือได้ หรือมีความแตกต่างกันซึ่งต้องทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติม เช่น ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เด็กพบว่า ผู้ปกครองดูแลเด็กในการแปรงฟันอย่างใกล้ชิดและสม่ำเสมอ สอดคล้องกับข้อมูลจากเอกสารการบันทึกการส่งเสริมสุขภาพในช่องปากและฟัน พบว่าผู้ปกครองมีการบันทึกการแปรงฟันของเด็กทุกครั้งทั้งในช่วงเช้า และเย็น จึงถือว่าข้อมูลมีความเที่ยงตรงเชื่อถือได้

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์พฤติกรรมของผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาลในด้านต่าง ๆ จากข้อมูลที่เก็บรวบรวมในระยะที่ 1 เพื่อตั้งคำถามการวิจัย และพฤติกรรมผู้ปกครองเกี่ยวกับการแก้ปัญหาโรคฟันผุของเด็กวัยอนุบาล โดยการส่งเสริมการรักษาสุขภาพในช่องปากและฟัน ด้วยการแปรงฟันและการรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ จากข้อมูลที่เก็บรวบรวมในระยะที่ 2 และ 3 ผู้วิจัยมีการจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1) การจำแนกชนิดของข้อมูล (Typological Analysis)

การวิเคราะห์ข้อมูล ในระยะที่ 1 ในช่วงของการเก็บข้อมูลพื้นฐานเพื่อตั้งคำถามของการวิจัย ผู้วิจัยเริ่มต้นจากการวิเคราะห์โดยการจำแนกชนิดของข้อมูล (Typological Analysis) เพื่อจัดข้อมูลให้เป็นหมวดหมู่ หรือเป็นชนิดตามลักษณะร่วมของข้อมูลเหล่านั้น ตามดัชนีข้อมูลเชิงบรรยาย ซึ่งเป็นข้อความที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ ข้อสรุปที่ได้ในครั้งแรกถือว่าเป็นคำถามเบื้องต้นของการวิจัย

ตัวอย่างการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการจำแนกชนิดของข้อมูล

แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาล

สถานที่ บ้านนางวัลลา พิบูลย์

วันที่ 11 เดือนสิงหาคม พ.ศ.2540

ข้อมูลของ นางวัลลา พิบูลย์

เวลา 9.00 น. - 9.30 น.

ข้อคำถามในการสัมภาษณ์	คำตอบจากการสัมภาษณ์	ดัชนีการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาล
<p>1. ด้านอาหาร และโภชนาการ</p> <p>“ชอบกินข้าวไข่ไหม้ทั้งที”</p> <p>“กับข้าวนี้ที่แดงทำที่เขาชอบไหม้คะ”</p>	<p>“ชอบแห้ง ๆ พวกไก่ทอด พวกไข่ทอด ถ้าแกงกินได้มันเงาแต่เยื่อปลาผัดลูกข้าว”</p> <p>“อย่างอื่นไม่ค่อยกิน กินแต่พุ้นนั่น ที่ทอดไข่ให้ประจำให้มันกินได้ก็ยังมี”</p>	<p>อาหารที่เด็กรับประทาน</p> <p>การจัดอาหารสำหรับเด็ก</p>

2) การสร้างข้อสรุปย่อย ด้วยการวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic Induction)

จากข้อมูลในแบบสัมภาษณ์ผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กรวัยอนุบาล ที่ทำดัชนีแล้วข้างต้น นำมาวิเคราะห์โดยการจำแนกชนิดของข้อมูล และหาความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลกับดัชนี เพื่อนำมาสร้างข้อสรุป ดังนี้

กลุ่มคำ	ความสัมพันธ์	ดัชนี
- ไก่ทอด ไข่ทอด		
- พี่ทอดไข่ให้ประจำ	เป็นลักษณะ	การจัดอาหารสำหรับเด็ก
- จัดอาหารที่เด็กชอบ		

ข้อสรุป

การจัดอาหารสำหรับเด็ก ผู้ปกครองจัดอาหารที่เด็กชอบรับประทาน ได้แก่ อาหารประเภท ไก่ทอด ไข่ทอด เป็นต้น

ส่วนข้อมูลที่ปรากฏเป็นรูปธรรมชัดเจน เช่น การดูแลที่อยู่อาศัย เครื่องใช้ เครื่องนุ่งห่ม การรักษาความสะอาดของร่างกายของเด็ก เป็นต้น ผู้วิจัยประมวลข้อมูล และสร้างข้อสรุปได้เลย ซึ่งเป็นวิธีการวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic Induction)

3) การจัดกลุ่มข้อมูลและสร้างข้อสรุปรวม เมื่อได้ข้อสรุปย่อยของแต่ละประเด็นตามดัชนีแล้ว ผู้วิจัยนำข้อสรุปย่อยทั้งหมดมารวมกัน และเปรียบเทียบความเหมือนความต่าง เพื่อจัดข้อสรุปย่อยเหล่านั้นเป็นกลุ่ม ๆ ตามความเหมือนหรือลักษณะร่วมที่พบ แล้วสร้างข้อสรุปจากข้อสรุปย่อยดังกล่าว

ตัวอย่างการจัดกลุ่มข้อมูลและการสร้างข้อสรุปรวม

ข้อสรุปย่อยที่ 1	ข้อสรุปย่อยที่ 2	ข้อสรุปย่อยที่ 3..
นางแดงจัดอาหารที่เด็กชอบรับประทาน ได้แก่ อาหารประเภท ไก่ทอด ไข่ทอด เป็นต้น	นางนิคจัดอาหารให้เด็ก เป็นประเภทเดียวกับที่ผู้ใหญ่รับประทาน เช่น แกง น้ำพริก โดยเอาน้ำแกงคลุกข้าวให้เด็ก เพื่อรสได้ไม่จัดมากนัก และจัดอาหารประเภท ผักแห้งหรือ พริก ไข่ทอด ปลาทอด ซึ่งเด็กชอบรับประทาน	นางรัตน์จัดอาหารให้เด็ก พวกหมูทอด ปลาทอด เพราะเด็กชอบและพวกแกงที่มีรสไม่จัดมาก เช่น แกงไก่ แกงส้ม เป็นต้น
.....
.....

ความเหมือนระหว่างข้อสรุปย่อยเกี่ยวกับผู้ปกครองคนที่ 1,2,3.....8

- ผู้ปกครองจัดอาหารที่เด็กชอบรับประทาน

ความต่างระหว่างข้อสรุปย่อยเกี่ยวกับผู้ปกครองคนที่ 1,2,3.....8

- อาหารที่เด็กชอบ ซึ่งผู้ปกครองแต่ละคนจัดให้แตกต่างกันไปตามความชอบของเด็กแต่ละคน : เด็กบางคนชอบอาหารแห้ง ๆ เด็กบางคนชอบแกงที่รสไม่จัดมากนัก

ข้อสรุปรวม

ผู้ปกครองทุกคนจัดอาหารที่เด็กชอบ โดยเด็กชอบอาหารแห้งๆ เช่น ไข่ทอด หมูทอด ปลาทอด หรือแกงที่รสไม่จัดมากนัก เช่น แกงส้ม แกงไก่ เป็นต้น

4) การหาแบบแผน ผู้วิจัยนำข้อสรุปพฤติกรรมผู้ปกครองของแต่ละครอบครัวในดัชนีเดียวกันมาเทียบเคียงกัน เพื่อหาแบบแผนความเหมือนและความต่าง โดยการวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic Induction) แล้วสรุปว่าในการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายแต่ละด้าน ผู้ปกครองทั้งหมด มีแบบแผนพฤติกรรมก็แบบแผน แต่ละแบบแผนมีลักษณะอย่างไร เช่น

การฝึกให้เด็กดูแลรักษาความสะอาดของร่างกายของตนเอง ในเรื่องการแปรงฟัน ในระยะที่ 1 ของการเก็บรวบรวมข้อมูล พบแบบแผนพฤติกรรมของผู้ปกครอง ดังนี้

ตารางที่ 3 แสดงแบบแผนพฤติกรรมของผู้ปกครองในการฝึกให้เด็กดูแลรักษาความสะอาดของร่างกายของตนเอง ในเรื่องการแปรงฟัน

ลำดับที่	ครอบครัว	แบบแผนพฤติกรรม
1	นางนิต	บอกให้เด็กแปรงฟัน แต่ไม่ได้ติดตามดูแลการปฏิบัติของเด็ก
2	นางพร้อม	บอกให้เด็กแปรงฟัน โดยกำกับติดตามดูแลบ้างเป็นบางครั้ง แต่ไม่สม่ำเสมอ
3	นางแดง	บอกให้เด็กแปรงฟัน โดยกำกับติดตามดูแลบ้างเป็นบางครั้ง แต่ไม่สม่ำเสมอ
4	นางประทุม	บอกให้เด็กแปรงฟัน แต่ไม่ได้ติดตามดูแลการปฏิบัติของเด็ก
5	นางราตรี	บอกให้เด็กแปรงฟัน แต่ไม่ได้ติดตามดูแลการปฏิบัติของเด็ก
6	นางดา	บอกให้เด็กแปรงฟัน แต่ไม่ได้ติดตามดูแลการปฏิบัติของเด็ก
7	นางตุ๊ก	บอกให้เด็กแปรงฟัน แต่ไม่ได้ติดตามดูแลการปฏิบัติของเด็ก
8	นางรัตน	บอกให้เด็กแปรงฟัน โดยกำกับติดตามดูแลบ้างเป็นบางครั้ง แต่ไม่สม่ำเสมอ

สรุปแบบแผนพฤติกรรมของผู้ปกครองในการฝึกให้เด็กดูแลรักษาความสะอาดของร่างกายของตนเอง ในเรื่องการแปรงฟัน ก่อนจัดกิจกรรมการศึกษาสำหรับผู้ปกครอง

มี 2 แบบแผน ได้แก่

1. การบอกให้เด็กแปรงฟัน แต่ไม่ได้ติดตามดูแลการปฏิบัติของเด็ก (5 คน)
2. บอกให้เด็กแปรงฟัน โดยกำกับติดตามดูแลบ้างเป็นบางครั้ง แต่ไม่สม่ำเสมอ

(3 คน)

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมอื่น ๆ ของผู้ปกครองของกลุ่มบุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในระหว่างการเก็บรวบรวมข้อมูลระยะที่ 2 และ 3 โดยการจำแนกชนิดของข้อมูล การสร้างข้อสรุปย่อย การจัดกลุ่มและสร้างข้อสรุปรวม และการหาแบบแผนด้วยการวิเคราะห์แบบอุปนัย ในทำนองเดียวกัน

5) ส่วนการวิเคราะห์ สาเหตุหรือปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมต่าง ๆ นั้น ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยพิจารณาความเป็นเหตุเป็นผลของกันและกัน โดยใช้การวิเคราะห์แบบตรรก (Logical Analysis) ร่วมกับการวิเคราะห์ข้อมูลแบบอุปนัย (Analytic Induction)

ผลการวิเคราะห์แบบตรรก (Logical Analysis)

ตัวอย่าง การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนพฤติกรรมมารับประทานอาหาร และการซื้ออาหารของเด็กกับการขายอาหารของร้านค้า

เด็กมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมมารับประทานอาหารที่ไม่มีประโยชน์มาเป็น การรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ จากการทำร้านค้าของนางก้อยต้องเลิกขายนม เนื่องจาก เด็กเปลี่ยนพฤติกรรมซื้อขนมถุงละ 5 บาท เช่น โปเต้ เลย์ บิอบคอร์น เป็นต้น มาเป็นการซื้อ ผลไม้ และขนมสด เช่น ขนมเปียกปูน ข้าวเหนียวสังขยา เป็นต้น เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเรียงตามลำดับก่อน - หลัง

- เด็กไม่ซื้อขนมถุง
- เด็กไม่รับประทานขนมถุง
- เด็กซื้อเฉพาะผลไม้และขนมสดมากขึ้น
- เด็กรับประทานผลไม้และขนมสดมากขึ้น
- แม่ค้าเลิกขายขนมถุง
- แม่ค้านำผลไม้และขนมสดมาขายมากขึ้น

สรุปความเป็นเหตุเป็นผลของข้อมูล

- เด็กไม่รับประทานนมผง ไม่ซื้อนมผง ทำให้แม่ค้าเลิกขายนมผง ซึ่งไม่มีคนซื้อ
- เด็กรับประทานผลไม้และขนมสดมากขึ้น ทำให้แม่ค้านำผลไม้และขนมสดมาขายมากขึ้น

ข้อสรุปรวม การเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการรับประทานอาหารและการซื้ออาหารรับประทานของเด็ก ทำให้แม่ค้าเปลี่ยนรายการสินค้าประเภทอาหารที่นำมาขาย

6) จากนั้น ผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดมาประมวลเข้าด้วยกัน และสร้างเป็นบทสรุปและจัดลำดับข้อมูลที่วิเคราะห์ เพื่อนำเสนอผลการทดลองใช้โปรแกรมฯ โดยเรียงลำดับตามความสำคัญและลำดับเวลาของการเกิดเหตุการณ์ดังนี้ คือ ข้อมูลพื้นฐานเพื่อตั้งคำถามของการวิจัย คำตอบของการวิจัย และข้อค้นพบอื่น ๆ จากนั้นจึงนำเสนอข้อค้นพบที่นำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขโปรแกรมฯ และโปรแกรมฯฉบับสมบูรณ์ที่แก้ไขปรับปรุงแล้วต่อไป

ตัวอย่าง การนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดมาประมวลเข้าด้วยกัน และสร้างเป็นบทสรุปและจัดลำดับข้อมูลที่วิเคราะห์

ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านการดูแลร้านอาหารและโภชนาการของผู้ปกครองมาประมวลเข้าด้วยกัน และสร้างเป็นบทสรุปและจัดลำดับข้อมูลที่วิเคราะห์ดังนี้ (ดูหน้า 91-93)

1. การจัดเตรียมอาหาร แม่ทำหน้าที่หลักในการจัดหาอาหาร...
2. การเลือกอาหาร แลเลือกซื้ออาหารพวกเนื้อสัตว์ ประเภทหมู ไก่ ปลาจากตลาด...
3. การปรุงอาหาร ปกติแม่เป็นคนปรุงอาหาร...

ฯลฯ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ขั้นที่ 4 การปรับปรุงโปรแกรมการศึกษาสำหรับผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาล ด้วยรูปแบบการให้ประชาชนในชนบทมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา

4.1 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบกับข้อมูลที่เก็บรวบรวมทั้ง 3 ระยะเวลา มาพิจารณา เพื่อเป็นแนวทางแก้ไขโดยนำผลการทดลอง ตลอดจนปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างการทดลองมาหาข้อดี ข้อบกพร่องจากการใช้โปรแกรมฯ และมาปรับปรุงแก้ไขโปรแกรมการศึกษาสำหรับผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาล ด้วยรูปแบบการให้ประชาชนในชนบทมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา เป็นโปรแกรมฉบับสมบูรณ์ต่อไป ผู้วิจัยได้นำเสนอขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไขโปรแกรมฯ ในแผนภูมิที่ 3 ดังนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิที่ 3 การปรับปรุงโปรแกรมการศึกษาสำหรับผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกาย ของเด็กวัยอนุบาล ด้วยรูปแบบการให้ประชาชนในชนบทมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา

จากข้อมูลที่เก็บรวบรวมในระยะต่าง ๆ ของการทดลองใช้โปรแกรมฯ

4.2 ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัย ซึ่งประกอบด้วย ผลการทดลองใช้โปรแกรมโดยใช้วิธีการพรรณนาเชิงวิเคราะห์ และโปรแกรมการศึกษาสำหรับผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยอนุบาล ด้วยรูปแบบการให้ประชาชนในชนบทมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา ฉบับสมบูรณ์